

FRANCESC VINYAS

*El gran tenor que fundà la «Lliga de
Defensa de l'Arbre Fruiter»*

Va néixer a la vila de Moià, el 27 de març de 1863; fill d'una família modestíssima que, no essent sinó un noi del camp, s'encimbella a força de bon sentit i a còpia de noble ambició.

La cosa notable en el tenor Vinyas, que d'escolà rural passà a treballar en una fàbrica de teixits i després com a aprenent en una cereria barcelonina, és que no es concreta a seguir aquesta línia. La vocació musical, demostrada des d'infant amb flabiols de canya que ell mateix es construïa, s'encarria molt lentament en un principi de disciplina. El director de l'escolania de Sant Pere Apòstol, a Moià li donà les primeres lliçons de solfeig. El seu pare, que ja l'havia ajudat a descobrir la vocació, cantant sovint amb la seva veu, que, segons sembla, era admirable, va seguir donant-li lliçons i despertant sense voler les seves ànsies d'emulació.

Un dia, sentint els concerts familiars dels Vinyas, un veí que tocava el clarinet se'ls presentà per completar el conjunt, i no trigà tampoc a donar lliçons a Francesc, que les hi va demanar. Els seus progressos varen ser ràpids. S'animà a traslladar-se a Barcelona per cercar un treball que li permetés de continuar més seriosament els estudis. Ingressà com aprenent a la cereria Abella, que era propietat d'un oncle seu. Abans de decidir-se a prendre lliçons d'un veritable mestre passà força temps lliurat a l'autodidàctica mitjançant exercicis que practicava tot sol, adquisició al mercat de llibres vells de mètodes que devorava amb delit, alguna actuació aïllada i gratuïta en societats de barri o de pobres dels afores de Barcelona, on era aplaudit per un públic benèvol. A més, la cereria Abella proveïa d'espelmes el Liceu i el Principal, on cantaven grans artistes com Massini i Gayarre. Francesc Vinyas, després de lliurar la mercaderia, procurava quedar-se en algú racó per embadalir-se i consumir-se escoltant els divos. De les mans d'un parell de mestres de cant més o menys convençuts de les possibilitats líriques del noi, Vinyas passà al Conservatori, on s'afermà la seva vocació i determinà consagrar-se al teatre. Els oncles, amb els quals vivia a Barcelona, se n'alarmaren molt i cridaren el seu pare, que vingué de Moià per sermonejar-lo. Fou debades. Un amic i paísà li deixà cent duros, i amb ells, afegits a l'import d'un premi que havia obtingut en el Conservatori de Barcelona, Vinyas deixà la cereria i es dedicà exclusivament a perfeccionar-se en el seu art. Tan eficaç va ésser aquesta consagració, que pocs mesos després, a requeriment del mestre Goula, debutà al gran teatre del Liceu cantant la part principal de Lohengrin. Va ésser un èxit, malgrat el terror amb que va sortir a escena. Gayarre, que assistí a la representació, agafà pel braç el principiant i li digué familiarment: «Vinyas, de jo el Lohengrin para ti». L'èxit, en lloc de pujar-li al cap, l'incità a insistir en l'estudi.

De Barcelona, Vinyas passà a València, on desenvolupà una temporada realment triomfal. La seva fama, corroborada pel públic de la Scala milanesa, arribà a Londres, on actuà amb èxit unes quantes temporades consecutives. La reina Victòria volgué sentir-lo al castell de Windsor i, acabat el recital, li concedí una condecoració a la qual se n'afegiren

moltes altres, espanyoles, italianes, portugueses, etc. De Londres tornà a Itàlia i d'Itàlia passa a Nordamèrica per actuar al Metropolitan Opera House de Nova-York. Les seves tournées foren incessants, car tot el món li obrí les portes dels seus teatres i li reté homenatge. Els seus somnis d'infància i adolescència s'havien convertit en realitat.

Aleshores el tenor Vinyas, ànima noble i no gens mesquina, sentí la pruija de fer per la seva terra alguna cosa que no tingués, com els seus èxits lírics, una contrapartida d'afalac i de profit personal, i es dedicà a instituir la Festa de l'Arbre Fruiter, com a instrument d'educació cívica de les noves generacions. Aquesta obra, que ha estat celebrada i exaltada pels poetes i aplaudida pels polítics i sociòlegs, cristallitzà en 1904. Per donar-li permanència, Vinyas organitzà una festa anual que es celebrà cada 16 d'agost a la vila de Moià. L'himne de la festa, amb lletra de Maragall i música de Morera, era entonat pels moianencs dirigits pel tenor Vinyas, home literalment incapaç d'adormir-se sobre els seus llores.

Morí el 14 de juliol de 1933 a Barcelona, i no solament llegà els seus records de glòria, creus, pergamins i piles de crítiques elogioses, sinó un exemple d'altres virtuts i l'ardent recomanació perquè prosseguissin la seva obra cívica i d'amor a la terra.

HIMNE DE L'ARBRE FRUITER

Cantem plantant, plantem cantant,
que tot és vida.

Els bons plançons, amb uns bons cants,
fan més florida.

En terra l'hem clos.

Au! Fes-t'hi ben gros!

Arbre, cuita, cuita!

Els cants són les flors,

els fets són la fruita.

Donem-li el bon jorn,

Dansem-li a l'entorn:

alça! Aire, aire!

El seu bon retorn

no pot trigar gaire.

Ai, quina verdor!

Ai, quina abundor!

Mira! Mira! Mira!

Tot ell és dolçor,

i el vent hi sospira.

Com ell bons germans,

creixem forts i sans.

Pluja, sol, davalla!

Els xics se fan grans.

Amunt, jovenalla!

Cantem plantant, plantem cantant,
que tot és vida.

Els bons plançons, amb uns bons cants,
fan més florida.

LA VALL, 26 de maig de 1970

Transportes J. PEIROTEN

Comerciante en toda clase de materiales para la construcción

Calle San José, s. n.

Teléfono 88

SANTA EULALIA DE RONSANA